

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Ministra Rozwoju
przeciwko „I.” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od „I.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje kuratorowi pozwanej radcy prawnemu P. W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3000 zł (trzy tysiące złotych) tytułem wynagrodzenia za czynności kuratora w postępowaniu kasacyjnym;**

- 4. nakazuje pobrać z majątku „I.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3000 zł (trzy tysiące złotych) tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, w pozostałym zakresie odstępując od obciążenia jej nieuiszczonymi kosztami sądowymi.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 21 listopada 2018 r., w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Ministra Przedsiębiorczości i Technologii przeciwko „I.” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O., Sąd Apelacyjny w (...) sprostował wyrok Sądu Okręgowego w W. z 11 stycznia 2017 r. w ten sposób, że w komparycji i sentencji w punkcie pierwszym w miejsce „Prezesa Rady Ministrów” wpisał „Ministra Rozwoju i Finansów” oraz w punkcie drugim w ten sposób, że w miejsce „Prezesa Rady Ministrów (poprzednio Ministra Skarbu Państwa)” wpisał „Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej”, następnie zaś oddalił apelację pozwanej oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła pozwana, wskazując na naruszenie art. 473 K.c. w zw. z art. 65 K.c. oraz art. 379 pkt 2 K.p.c. w zw. z art. 67 § 2 K.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi

kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 K.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 K.p.c. Podała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia jak kwalifikować postanowienie umowne, które wprowadza zobowiązanie do zapłaty kar w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, analizowane przez pryzmat wykładni oświadczenia woli stron - czy stanowi ono karę umowną, czy zobowiązanie o charakterze gwarancyjnym.

W ocenie skarżącej w sprawie zachodzi też nieważność postępowania: Sąd drugiej instancji na podstawie art. 350 § 1 i § 3 K.p.c. dokonał sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej, chcąc prawidłowo określić powoda. Na skutek sprostowania orzeczenia zmienił stronę powodową w ten sposób, że stał się nią

podmiot w ogóle niebiorący dotychczas udziału w postępowaniu sądowym, niemający statusu strony.

6. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania brana pod uwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 K.p.c.) ani skarżąca nie wykazała przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 3 K.p.c.

Wbrew twierdzeniom skarżącej w sprawie nie doszło do zmiany strony powodowej. Sąd Apelacyjny dokonał korekty, mając na celu prawidłowe określenie, w dacie wydania wyroku Sądu Okręgowego, *statio fisci* powodowego Skarbu Państwa. Trzeba zwrócić uwagę, że to Skarb Państwa - a nie poszczególne *stationes fisci* - ma zdolność sądową i zdolność procesową (art. 33 K.c., art. 67 § 2 K.p.c.). W niniejszej sprawie kompetencje ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa z dniem 1 stycznia 2017 r. przejął minister właściwy do spraw gospodarki, którym był Minister Rozwoju i Finansów. Na etapie rozstrzygania sprawy przed Sądem pierwszej instancji Minister Rozwoju i Finansów był właściwym *statio fisci* Skarbu Państwa w niniejszym postępowaniu. Korekta dokonana w tym zakresie przez Sąd drugiej instancji, poprzez wpisanie właściwego organu wykonującego czynności Skarbu Państwa nie stanowi zmiany po stronie powodowej, albowiem w toku sprawy występuje Skarb Państwa działający przez właściwe - na podstawie obowiązujących przepisów - *statio fisci*.

7. Skarżący nie wykazał również, by zachodziła kolejna podstawa kasacyjna. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto "istotne" z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy

byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 K.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

8. Skarżąca nie sprostала powyższym wymogom. Przedstawiona przez nią problematyka dotycząca kary umownej nie pozostaje bowiem w związku z rozpoznawaną sprawą. Sąd drugiej instancji wskazał, że obowiązki strony pozwanej wynikające z gwarancji należytego wykonania przez nią zobowiązań inwestycyjnych wpływających z umowy z 7 lipca 2004 r. nie mają charakteru kary umownej, a uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera obszerną argumentację dotyczącą tego stanowiska. Skarżąca nie zgadza się z taką oceną i dokonuje odmiennej wykładni postanowień łączącej strony umowy, ale samo to nie daje podstaw do przyjęcia, że problematyka kar umownych sformułowana w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, dotycząca dopuszczalności ich oderwania od winy czy możliwości umownej modyfikacji kary umownej przez kontrahentów, stanowi istotne zagadnienie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c.

9. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 K.p.c.), o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ K.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 8 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

10. Podstawę wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony pozwanej stanowiły przepisy § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w związku z § 2 pkt 8 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Rozstrzygnięcie o nieuiszczonych kosztach sądowych postępowania kasacyjnego, a mianowicie opłacie od skargi kasacyjnej i wydatkach na

wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla pozwanej znajduje uzasadnienie w art. 113 ust. 3 i 4 u.k.s.c.

aj